EUROOPAN PARLAMENTTI

2004 *2009*

Kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta

VÄLIAIKAINEN
2004/0033(CNS)

31.5.2005

*

MIETINTÖLUONNOS

ehdotuksesta neuvoston päätökseksi ilman lupaa oleskelevien henkilöiden takaisinottoa koskevan Euroopan yhteisön ja Albanian tasavallan sopimuksen tekemisestä
(KOM(2004)0092) – C6-0053/2005 – 2004/0033(CNS))

Kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta

Esittelijä: Ewa Klamt

Lainsäädäntömenettelyistä käytettävät symbolit

*	Kuulemismenettely *yksinkertainen enemmistö*
**I	Yhteistoimintamenettely (ensimmäinen käsittely) *yksinkertainen enemmistö*
**II	Yhteistoimintamenettely (toinen käsittely) *yksinkertainen enemmistö yhteisen kannan hyväksymiseksi* *parlamentin jäsenten enemmistö yhteisen kannan hylkäämiseksi tai tarkistamiseksi*
***	Hyväksyntämenettely *parlamentin jäsenten enemmistö lukuun ottamatta EY-sopimuksen 105, 107, 161 ja 300 artiklassa ja EU-sopimuksen 7 artiklassa tarkoitettuja tapauksia*
***I	Yhteispäätösmenettely (ensimmäinen käsittely) *yksinkertainen enemmistö*
***II	Yhteispäätösmenettely (toinen käsittely) *yksinkertainen enemmistö yhteisen kannan hyväksymiseksi* *parlamentin jäsenten enemmistö yhteisen kannan hylkäämiseksi tai tarkistamiseksi*
***III	Yhteispäätösmenettely (kolmas käsittely) *yksinkertainen enemmistö yhteisen tekstin hyväksymiseksi*

(Ilmoitettu menettely perustuu komission esittämään oikeusperustaan.)

Tarkistukset säädösehdotukseen

Parlamentin tarkistukset merkitään ***lihavoidulla kursiivilla***. Pelkkää *kursivointia* käytetään kiinnittämään teknisten yksiköiden huomio sellaisiin säädösehdotuksen osiin, jotka ehdotetaan korjattavaksi lopullisessa tekstissä (esimerkiksi selvästi virheelliset tai kyseisestä kieliversiosta pois jääneet kohdat). Korjausehdotusten hyväksymisestä päättävät asianomaiset tekniset yksiköt.

SISÄLTÖ

Sivu

LUONNOS EUROOPAN PARLAMENTIN LAINSÄÄDÄNTÖPÄÄTÖSLAUSELMAKSI.5

PERUSTELUT.....6

LUONNOS EUROOPAN PARLAMENTIN LAINSÄÄDÄNTÖPÄÄTÖSLAUSELMAKSI

ehdotuksesta neuvoston päätökseksi ilman lupaa oleskelevien henkilöiden takaisinottoa koskevan Euroopan yhteisön ja Albanian tasavallan sopimuksen tekemisestä (KOM(2004)0092) – C6-0053/2005 – 2004/0033(CNS))

(Kuulemismenettely)

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon ehdotuksen neuvoston päätökseksi (KOM(2004)0092))[1],

– ottaa huomioon neuvoston päätöksen (05614/2005),

– ottaa huomioon EY:n perustamissopimuksen 63 artiklan 3 kohdan b alakohdan ja 300 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan toisen virkkeen,

– ottaa huomioon EY:n perustamissopimuksen 300 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan, jonka mukaisesti neuvosto on kuullut parlamenttia (C6-0053/2005),

– ottaa huomioon työjärjestyksen 51 artiklan ja 83 artiklan 7 kohdan,

– ottaa huomioon kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan mietinnön ja ulkoasiainvaliokunnan lausunnon (A6-0000/2005),

1. hyväksyy sopimuksen tekemisen;

2. kehottaa puhemiestä välittämään parlamentin kannan neuvostolle ja komissiolle sekä jäsenvaltioiden ja Albanian tasavallan hallituksille ja parlamenteille.

[1] EUVL C. / Ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä.

PERUSTELUT

Albanian kanssa tehdyn takaisinottosopimuksen poliittinen ja oikeudellinen kehys

Euroopan yhteisön ja Albanian välinen takaisinottosopimus on neljäs takaisinottosopimus, jonka Euroopan yhteisö on tehnyt kolmannen maan kanssa.

Tämäntyyppiset sopimukset ovat osa laajempaa laittoman maahanmuuton torjumisstrategiaa, josta on päätetty huippukokouksissa Tampereella (15.–16. lokakuuta 1999), Laekenissa (14.–15. joulukuuta 2001), Sevillassa (21.–22. kesäkuuta 2002) ja Thessalonikissa (19.–20. kesäkuuta 2003) ja joka on määritelty neuvoston 28. helmikuuta 2002 antamassa toimintasuunnitelmassa.

Yhteisön toimivallan laajennuttua EY:n perustamissopimuksen 63 artiklan 3 kohdan b alakohdan nojalla neuvosto on tähän mennessä valtuuttanut komission neuvottelemaan yhteisön takaisinottosopimuksista yhdentoista yhteisön ulkopuolisen maan/alueen kanssa: Marokko, Sri Lanka, Venäjä, Pakistan (syyskuu 2000), Hongkong, Macao (toukokuu 2001), Ukraina (kesäkuu 2002) sekä Albania, Algeria, Kiina ja Turkki (marraskuu 2002).

Tähän mennessä neuvottelut on saatu päätökseen neljän maan kanssa: Hongkong (marraskuu 2001), Macao (lokakuu 2002), Sri Lanka (toukokuu 2002) ja Albania (marraskuu 2003). Sopimus Hongkongin kanssa tuli voimaan jo 1. maaliskuuta 2004 ja Macaon kanssa 1. kesäkuuta 2004. Sopimusten Sri Lankan ja Albanian kanssa on tarkoitus tulla voimaan vuonna 2005.

Haagin ohjelmassa (kymmenen tavoitetta seuraaville viidelle vuodelle (KOM(2005)0184)) Euroopan komissio esittää yhteisestä takaisinottopolitiikasta vastaavan komission erityisedustajan nimittämistä vuonna *2005*. Samassa ohjelmassa komissio esittää erityisiä neuvotteluohjeita koskevia suosituksia tavoitteena helpottaa EY:n takaisinottopolitiikan yhteydessä viisumien myöntämistä kolmansien maiden kansalaisille, mahdollisuuksien mukaan ja vastavuoroisuuden pohjalta, osana todellista maahanmuuttoasioihin liittyvää kumppanuutta. Ohjelmasta käy ilmi, että komissio suunnittelee uutta toimeksiantoa uusien takaisinottosopimusten tekemiseksi.

Sopimus Albanian kanssa

Kansainvälisen siirtolaisuusjärjestön (IOM) mukaan Albanialla tulee olemaan huomattavia vaikeuksia EY:n ja Albanian välisen takaisinottosopimuksen täytäntöönpanossa sen tullessa voimaan vuonna 2005. Ongelmia on odotettavissa etenkin yhteisön jäsenvaltioista tulevien pyyntöjen käsittelyssä niukkojen inhimillisten ja aineellisten resurssien takia. Sitä paitsi vasta perustetulla takaisinottosopimuksista vastaavalla yksiköllä ei ole vielä kokemusta olemassa olevien kahdenvälisten sopimusten täytäntöönpanosta eikä ylipäätänsä pakkoon perustuvan paluun toimeenpanosta.

Kolmansia maita koskevan lausekkeen voimaantulo vuonna 2007 on jo herättänyt huolta Albaniassa, jossa viranomaiset ovat todenneet, ettei maastapoistaminen yksinkertaisesti ole mahdollista sen aiheuttamien korkeiden kustannusten vuoksi. Laittomia siirtolaisia varten olemassa oleva mekanismi on edelleen heikko. Parhaillaan arvioidaan kolmansien maiden kansalaisille ennen heidän palauttamistaan tarvittavien vastaanottotilojen järjestämistä.

Sekä sopimuksen täytäntöönpanosta vastuussa olevat tahot että suuri yleisö ja kansalaisyhteiskunta tuntevat sopimuksen määräyksiä huonosti.

Albanian hallitusta autetaan valmistautumisessa sopimuksen voimaan tuloon rahoittamalla valmistelutoimia budjettikohdasta B7-667 – vuoden 2003 toimet (turvapaikka- ja maahanmuuttoasioiden korkean tason työryhmä). Hanke sisältää tutkimusta, valmiuksien kehittämistä ja pilottiohjelman, joilla pyritään siihen, että paluumuuttajille annettava apu voitaisiin järjestää paikallisten työvoimatoimistojen ja kansalaisjärjestöjen kautta.

EY:n ja Albanian välisen takaisinottosopimuksen *täytäntöönpanoon* osoitetun yhteisön rahoituksen on oltava johdonmukaista ja pitkäjänteistä.

Yhteisön olisi harkittava Albanian mahdollisuutta osallistua olemassa oleviin ja uusiin palauttamisrahastoihin, jotta kolmansien maiden kansalaisten palauttaminen Albaniasta voitaisiin toteuttaa[1]. Nykyiset rahoitusvälineet, kuten Aeneas, ovat toistaiseksi tarjonneet vain rajallisia mahdollisuuksia palauttamistukeen. CARDS-ohjelmaa ei puolestaan ole tarkoitettu tähän tarkoitukseen. Ilman vastaavia alueen maiden välisiä sopimuksia tai sopimuksia alkuperämaiden kanssa takaisinotosta saattaa muodostua ansa. Kolmansien maiden kansalaiset voisivat huomata juuttuneensa alueelle, mikä väistämättä aiheuttaisi laittomille siirtolaisille paineita palata EU:n alueelle.

Yhteisön maksut olisi *porrastettava*, jotta vältettäisiin suurten rahamäärien siirtäminen Albaniaan, jonka varojen vastaanottokyky ja käyttöaste on alhainen ja jossa lisärahan pumppaamisella voisi olla kielteisiä vaikutuksia (kyse Aeneas- ja CARDS-ohjelmista).

Euroopan komission olisi autettava Albaniaa sen neuvotellessa tulevista takaisinottosopimuksista alkuperämaiden ja kauttakulkumaiden kanssa Erityistä apua olisi harkittava niiden maiden osalta, joiden kanssa EU jo käy neuvotteluja monenvälisistä sopimuksista.

Kestävän paluun varmistamiseksi yhteisön olisi varattava rahaa Albaniaan palaavien Albanian kansalaisten uudelleen kotouttamiseen Euroopan unionin kotouttamistuen avulla. Takaisinottoon liittyvät kysymykset ja Albanian kehittäminen on kytkettävä tiiviisti toisiinsa.

Albaniaa voitaisiin myös palkita sopimuksen allekirjoittamisesta ja tulevasta täytäntöönpanosta esimerkiksi helpottamalla viisumin saantia kahdenvälisellä tasolla tai kehittämällä EU:n ja Albanian välisiä suhteita muulla tavoin.

[1] Viittaus asiakirjaan "Proposal for a Decision of the European Parliament and Council establishing the European Return Fund for the period 2008-2013 as part of the General Programme "Solidarity and Management of Return Flows" 2005/0049 (COD).